

Talousarvion laadintaohje vuodelle 2026 ja taloussuunnitelma 2026- 2028

Kh 18.08.2025
231/02.02.00/2025

Valmistelija hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Valtiovarainministeriön kevään 2025 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui viime vuonna 0,1 prosenttia vuositasolla, mutta talous kääntyi kasvuun vuoden aikana. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku lisäävät kulutusta. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat lisäävät investointeja. BKT kasvaa 1,3 prosenttia vuonna 2025 ja 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja 1,5 prosenttia 2027. Talouden kasvua varjostaa Yhdysvaltojen kauppapolitiikka, ja jos tullit eivät jää lyhytaikaisiksi on vuosien 2025 ja 2026 kasvu selvästi ennustettua heikompa.

Katsauksen mukaan julkisyhteisöjen rahoitusaliijäämä oli 4,4 % suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tänä vuonna rahoitusaliijäämä on 3,8 % ja 3,2 % vuonna 2026. Alijäämä pysyy kolmen prosentin huonommalla puolella ennustekauden loppuun saakka. Tänä vuonna julkisyhteisöjen velkasuhde nousee yli 85 prosentin, minkä jälkeen velkasuhde kasvaa asteittain lähes 90 prosenttiin vuonna 2029.

Kuntaliiton pääekonomisti toteaa blogissaan 8.8.2025, että "uudet valtiovarainministerin esittämät leikkaukset kohdistuvat kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, kehitysyhteistyömäärärahoihin, laskennallisiin kotoutumisen korvauksiin, T&K-rahoitukseen ja valtionavustuksiin esimerkiksi sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja vapaalle sivistystyölle.

Peruspalvelujen valtionosuutta ollaan leikkaamassa 150 miljoonalla eurolla ja yhteensä vastaavan suuruinen leikkaus esitetään myös kuntien ja hyvinvointialueiden kotoutumiskorvauksiin. Nämä tulisivat siis aikaisemmin esitettyjen leikkausten päälle. Vuodelle 2026 kuntien valtionosuusleikkauksiin on sisällytetty jo aikaisemmin noin 130 miljoonan euron leikkaukset. Näin suuret rahoitusleikkaukset heikentäisivät kuntapalveluita, esimerkiksi kasvattaisivat ryhmäkokoja kouluissa ja päiväkodeissa sekä kasvattaisivat veronkorotuspaineita ja velkataakkaa."

Lappajärven kunta on noudattanut tarkkaa taloudenpitoa ja tätä tulee jatkaa tulevina vuosina. Talousarviovuosi 2026 tulee olemaan jälleen erittäin haasteellinen, vaikka Kuntaliiton elokuun 2025 veroennustekehikon mukaan verotulot yhteensä tulisivat kasvamaan noin 299.000 euroa vuoteen 2025 verrattuna.

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	4 326	4 435	4 235	4 502	4 504	4 626
Muutos %	-47,2	2,5	-4,5	6,3	0,0	2,7
Yhteisövero	592	457	441	471	499	524
Muutos %	-41,9	-22,9	-3,5	7,0	5,9	4,9
Kiinteistövero	1 086	1 204	1 200	1 201	1 201	1 201
Muutos %	6,2	10,8	-0,3	0,1	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	6 005	6 095	5 875	6 174	6 204	6 351
Muutos %	-41,3	1,5	-3,6	5,1	0,5	2,4

Kuntaliiton julkaiseman (kesäkuu 2025) ennakkollisen valtion-osuuslaskelman mukaan Lappajärven kunnan valtionosuudet v. 2026 tulisivat olemaan noin 3.360.105 euroa. Vuodelle 2025 valtionosuuksia on budjetoitu 3.205.570 euroa, joka sisältää myös opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden.

Lähtökohtaisesti toimialojen tulee laatia talousarvio vuodelle 2026 vuoden 2024 tasoon pois lukien palkat sivukuluineen. Talousarvioesityksessä tulee kuitenkin huomioida kustannuspaikkatasolla toiminnallisen muutoksen vaatima määrärahatarve joko lisäävästi tai vähentävästi (käyttötulot ja –menot).

Investoinniksi katsotaan hanke, jonka kustannusarvio on vähintään 10.000,00 euroa. Muut kustannukset tulee budjetoida käyttötalousosaan.

Lokakuussa 2025 tulee voimaan uusi tasopalkkajärjestelmä ja tasopalkat. Vuoden 2026 talousarviopalkat budjetoidaan siten, että lokakuun 2025 palkkoja korotetaan talousarvion laadintaohjeessa esitellyllä tavalla. Lisäksi huomioidaan palkkoihin tulevat työkokemukslisät.

Kunnanvaltuusto tulee syksyn 2025 aikana hyväksymään päivitetyn kuntastrategian. Jo kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja –suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tavoitteiden asettamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Valiokunnat valmistelevat talousarvioesityksensä 31.10.2025 mennessä. Toimialojen tulee varautua karsintakierrokseen. Kunnanhallitus käsittelee talousarvioehdotuksen marraskuussa ja valtuusto joulukuussa.

Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 laadintaohje on jaettu esityslistan oheismateriaalina.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Sami Alasara

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä talousarvion laadintaohjeen vuodelle 2026 ja antaa sen tiedoksi hallintokunnille.

Päätös

Lisätietoja antaa

Kj Sami Alasara puh. 044-3699 611, s-posti [sami.alasara\(at\)lappajarvi.fi](mailto:sami.alasara@lappajarvi.fi)